

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NR. I-552 38¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS****1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.**

Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimą paskatino Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo 2020 m. lapkričio 3 d. nutarimas Nr. KT187-N15/2020 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų, kuriais reguliuojamas tam tikrų programų, fondų arba institucijų finansavimas, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“, kuriame konstatuota, kad Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymo 5 straipsnis tiek, kiek pagal jį draudžiama perduoti Kultūros rėmimo fondo lėšas į valstybės biudžetą ir per kalendorinius metus nepanaudotos šio fondo lėšos lieka jo sąskaitoje ir naudojamos kitais metais, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 129 straipsniui ir 131 straipsnio 2 dalies nuostatai, kad negalima mažinti įstatymų numatytų išlaidų, kol tie įstatymai nepakeisti. Kadangi Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 38¹ straipsnio 7 dalies nuostatos yra analogiškos Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymo 5 straipsnio nuostatoms, darytina išvada, kad Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos 38¹ straipsnio 7 dalies nuostatos, pagal kurias draudžiama perduoti Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšas į valstybės biudžetą ir per kalendorinius metus nepanaudotos šio fondo lėšos lieka jo sąskaitoje ir naudojamos kitais metais, taip pat prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 129 straipsniui ir 131 straipsnio 2 dalies nuostatoms.

Atsižvelgdami į tai, kad Biudžeto sandaros įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikoje surenkami mokesčiai, privalomos įmokos ir rinkliavos gali būti perskirstomi tik per valstybės biudžetą ir savivaldybių biudžetus, Valstybinio socialinio draudimo fondą, Privalomojo sveikatos draudimo fondą, Rezervinį (stabilizavimo) fondą, Garantinį fondą, Ilgalaikio darbo išmokų fondą, tikslintinos šiuo metu galiojančių Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 38¹ straipsnio 4 ir 5 dalies nuostatos, kad Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšas sudaro Vyriausybės nustatytas procentas akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus, akcizo pajamų, gautų už parduotą apdorotą tabaką, įplaukų nuo lėšų, gautų iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio.

Įstatymo projekto tikslas ir uždaviniai – užtikrinti, kad Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos 38¹ straipsnio nuostatos atitiktų Lietuvos Respublikos Konstitucijos 129 straipsnio ir 131 straipsnio 2 dalies ir Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas.

3. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.

4. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos 38¹ straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšas sudaro:

- 1) Vyriausybės nustatytas procentas akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus;
- 2) Vyriausybės nustatytas procentas akcizo pajamų, gautų už parduotą apdorotą tabaką;
- 3) Vyriausybės nustatytas procentas įplaukų nuo lėšų, gautų iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio;
- 4) kitos teisėtai įgytos lėšos.

Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos 38¹ straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad planuojant kiekvienų metų valstybės biudžeto asignavimus, Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui numatomas Vyriausybės nustatytas procentas praėjusių metų faktinių įplaukų iš akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką, taip pat įplaukų nuo lėšų,

gautų iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio, o minėto įstatymo 38¹ straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšos negali būti perduodamos į valstybės biudžetą arba naudojamos kitoms valstybės reikmėms finansuoti. Per metus nepanaudotos Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšos lieka fondo sąskaitoje ir naudojamos kitais metais numatytoms visuomenės sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo veikloms finansuoti.

5. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Įstatymo projektu siūloma:

1) atsisakyti Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos 38¹ straipsnio 4 dalies nuostatų, kad Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšas sudaro Vyriausybės nustatytas procentas akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus, akcizo pajamų, gautų už parduotą apdorotą tabaką, įplaukų nuo lėšų, gautų iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio, ir nurodyti, kad minėto fondo lėšas sudaro valstybės biudžeto ir kitos teisėtai įgytos lėšos, bei atsisakyti minėto straipsnio 5 dalies nuostatų;

2) pripažinti netekusia galios Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos 38¹ straipsnio 7 dalį, kurioje nurodoma, kad Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšos negali būti perduodamos į valstybės biudžetą arba naudojamos kitoms valstybės reikmėms finansuoti, o per metus nepanaudotos Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšos lieka fondo sąskaitoje ir naudojamos kitais metais numatytoms visuomenės sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo veikloms finansuoti.

6. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas, neigiamų pasekmių nenumatoma.

7. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

8. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Priimtas Įstatymo projektas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus Įstatymo projektą, kitų teisės aktų priimti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai nevertintini Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projekte reglamentuojami klausimai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir Europos Sąjungos teisės nuostatas.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymo lydimųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys.

Įstatymui įgyvendinti lydimųjų teisės aktų rengti nereikės

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui formuoti ateinančiais metais bus numatyti asignavimai Sveikatos apsaugos ministerijos biudžete.

2021 m. į valstybės biudžetą grąžinta 2 501 242,60 Eur Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui 2018–2020 m. skirtų lėšų, kurios Fondo tarybos sprendimu buvo skirtos projekto vykdytojams, su kuriais 2018–2020 m. yra pasirašytos finansavimo sutartys dėl mokslinių tyrimų, socialinės kampanijos ir prevencinių projektų vykdymo.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projektas derinamas per Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemę.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai žodžiai: fondas.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.
